

CONSIDERAȚII TRADIȚIONALE ȘI MODERNE ASUPRA PLEONASMULUI

Lect.univ. **Daniela PRICOP**,
Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți

Condamnarea sau aprecierea Pleonasmului este determinată în mare măsură de dimensiunea temporală.

Duclos a încercat să justifice în secolul XVIII ceea ce considera a fi un pleonasm în fraza *Louis XII, le bon roi Louis XII, mérita le glorieux surnom de Père du Peuple*, clasînd repetarea unui cuvînt drept pleonasm.

La începutul secolului XIX teama de pleonasm părea să fi atins punctul culminant. La nivel lexical, acest fenomen lingvistic este condamnat de adepții purismului (*les puristes*) care veghează cu rigoare asupra corectitudinii și purității limbii franceze, zelul lor fiind excesiv.

Atitudinea unor lingviști notorii precum M. Grevisse, J. Dubois este mai moderată; ei nu se pronunță nici pro, nici împotriva întrebuițării Pleonasmului. Definițiile lor poartă mai degrabă un caracter de constatare. J. Hanse (*Dictionnaire des difficultés grammaticales et lexicologiques*, Paris, 1949) blamează concepțiile puriștilor cînd acestea depășesc limitele normei, abordînd pleonasmul din prisma economicului care implică gradul de comrehensiune. Indulgența lingvistului față de utilizarea unor expresii pleonastice poartă amprente personale.

Pleonasmul rămîne a fi pînă în prezent un fenomen lingvistic controversat. Comunicarea orală favorizează fenomenul pentru o mai bună înțelegere: zgomotul ambient și lipsa atenției interlocutorului trebuie să fie compensate. Scrisul, în schimb, nu acceptă ca o idee deja exprimată să se repete, cu excepția în care este formulată altfel sau dacă repetarea e motivată stilistic; scrisul fiind în căutarea brevilocvenței.

Dacă cercetătorul român M. Breaz critică cu vehemență pleonasmul axându-se pe structura sa nonartistică (simplă înșiruire aditivă de unități lexicale care nu produce deviație semantică), favorizînd tautologia, o figură reprezentativă a lingvisticii române, M. Avram, afirmă că mulți pedanți exagerează critica pleonasmelor, faptele de limbă necesitînd a fi privite în funcție de considerente variate.

Acest fenomen lingvistic nu poartă un caracter static, riguros. Pe parcursul întrebuițării, în structura semantică a unor cuvinte intervin modificări. Rezultatul extensiei sau restricției (uneori specializării) sensului unei vocabule îl constituie fie suprimarea (înlăturarea, anularea), fie producerea unor pleonasme.

Inventarul de pleonasme se stabilește, așadar, din perspectivă evolutivă. Cercetările efectuate asupra fenomenului în cauză ne permit să constatăm că natura esenței pleonasmului variază de la secol la secol, fiind caracteristic diferitor limbi și constituind creația purtătorilor limbilor date.